

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

II МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан II медичного факультету,
доцент Полковников Ю. Ф.

« 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПРОФІЛАКТИКИ ТЮТЮНОПАЛІННЯ, АЛКОГОЛІЗМУ, ТОКСИКОМАНІЇ ТА НАРКОМАНІЇ

підготовки бакалавра

галузі знань 22 Охорона здоров'я

спеціальності 224 «Технології медичної діагностики та лікування»

кваліфікації професійної «Лаборант медицини»

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Ради факультету Студентського Самоврядування Протокол № <u>01/06</u> від « <u>01</u> » <u>06</u> 20__	РОЗГЛЯНУТО на засіданні Спільної Вченої Ради медичних факультетів Протокол № <u>9</u> від « <u>01</u> » <u>06</u> 20__
---	--

1. Загальна інформація про викладача

Викладач: к.мед.н., доцент Столяренко А. М.

e-mail: anstolyarenko@gmail.com

Кафедра: психіатрії, психотерапії, загальної та медичної психології, наркології та сексології.

Адреса: вул. Седова 31, КНП «Обласний клінічний заклад з надання психіатричної допомоги» Запорізької обласної ради

Викладач: PhD, асистент Городокін А. Д.

e-mail: antongorodokin@gmail.com

Кафедра: психіатрії, психотерапії, загальної та медичної психології, наркології та сексології.

Адреса: вул. Седова 31, КНП «Обласний клінічний заклад з надання психіатричної допомоги» Запорізької обласної ради

Викладач: к.псих.н., асистент Дьома І. С.

e-mail: innadema@gmail.com

Кафедра: психіатрії, психотерапії, загальної та медичної психології, наркології та сексології.

Адреса: вул. Седова 31, КНП «Обласний клінічний заклад з надання психіатричної допомоги» Запорізької обласної ради

2. Назва навчальної дисципліни і кількість кредитів:

«Основи профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії», 3 кредити ЄКТС.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Вивчення здійснюється протягом на 4 курсі навчання, кафедра психіатрії, психотерапії, загальної та медичної психології, наркології та сексології Запорізького державного медичного університету.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: анатомія, фізіологія, гістологія, мікробіологія, патологічна анатомія, патологічна фізіологія, фармакологія, психіатрія.

Постреквізити: неврологія, інфекційні хвороби, епідеміологія, онкологія.

5. Характеристика навчальної дисципліни «Основи профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії»:

5.1. Основні характеристики навчальної дисципліни:

а) базується на розумінні студентами основних положень і знань з анатомії, біології, нормальної фізіології, мікробіології патологічної анатомії, патологічної фізіології, психіатрії та інтегруються з ними;

б) дозволяє студентам опанувати адиктологію, як клінічну дисципліну, що передбачає як інтеграцію викладання з основними клінічними дисциплінами, так і набуття глибоких знань з психіатрії та наркології, вміння використовувати ці знання в процесі подальшого навчання та в професійній діяльності;

в) формує методологічні основи клінічного мислення.

5.2. Мета вивчення навчальної дисципліни:

Підготовка бакалавра медицини (першого рівня вищої освіти України) галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 224 «Технології медичної діагностики та лікування» згідно з професійними вимогами до випускників медичних закладів вищої освіти.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії» є вивчення студентами основних закономірностей адиктивної поведінки, у контексті широкого кола культурних, економічних, соціальних, медичних, педагогічних чинників, а також засвоєння методів профілактики залежностей серед пацієнтів. Задля цього студенти мають знати основні етапи розвитку адиктології, розуміти міждисциплінарні зв'язки з іншими клінічними дисциплінами; мати явлення, що адиктологія вивчає такі види залежностей, як: хімічні – наркотична залежність (включно з токсикоманією), алкогольна і тютюнова залежність; нехімічні –

комп'ютерні, ігрові, трудові залежності; маловідомі харчові, сексуальні залежності тощо. Студенти повинні знати закономірності розвитку хімічних адикцій, залежно від психоактивної речовини, що її викликає; знати та вміти ефективно використовувати набір клінічного та параклінічного діагностичного інструментарію встановлення та диференційної діагностики станів наркотичного сп'яніння. Важливим є вміння використовувати знання з етіології та патогенезу адикцій з метою профілактики цих станів серед пацієнтів.

5.3 Завдання вивчення дисципліни «Основи профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії»

По завершенню вивчення дисципліни студент має:

знати: основні закономірності формування адиктивної поведінки;

основні види адикцій;

основні методи діагностики, лікування та профілактики адикцій.

вміти: провести збір анамнезу;

провести психологічну діагностику особистості хворого та структурний аналіз психічного розладу;

застосувати психотерапевтичні техніки з метою профілактики адиктивної поведінки.

здатні продемонструвати: володіння базовими психотерапевтичними навичками профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії;

володіти навичками:

інтегральними:

розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я, або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог;

загальними:

застосовувати знання в практичних ситуаціях;

знати та розуміти предметні області та розуміння професії;

здійснювати саморегуляцію, вести здоровий спосіб життя, бути здатними до адаптації та дії в новій ситуації;

обирати стратегію спілкування, працювати в команді, базуючись на міжособистісній взаємодії;

спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово, а також спілкуватися будь-якою іншою мовою;

використовувати інформаційні і комунікаційні технології;

абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати інформацію, вчитися і бути сучасно обізнаними;

застосовувати знання в практичних ситуаціях;

оцінювати та забезпечувати якість виконуваної роботи;

демонструвати визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

діяти соціально відповідально з громадською свідомістю;

прагнути до збереження навколишнього середовища;

спеціальними:

бути здатними до обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації;

інтерпретувати лабораторні показники та результати інших параклінічних досліджень станів сп'яніння;

самостійно вирішувати: тактику та стратегію лікувальної допомоги пацієнту із урахуванням стадії та перебігу адикції із дотриманням правил професійної етики та деонтології, конфіденційності; діяти професійно відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та традицій населення України; методику навчання пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці ускладнень, захворювань, травм та неповносправності, здоровому способу життя; шляхи пошуку постійного покращення якості лікувальних послуг.

5.4. Зміст навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з 1 змістового модулю:

№	Назва теми	Форма організації навчання та кількість годин		
		Практичні заняття	Лекції	Самостійна робота
1	Уявлення про адиктологію. Нехімічні види залежностей	5	0	15
2	Проблема зловживання ПАР у практиці сімейного лікаря.	5	0	15
3	Актуальні питання алкогольної залежності. Клініка, лікування.	5	0	15
4	Профілактика та лікування тютюнопаління. Залік	5	0	25
	РАЗОМ	20	0	70

6. План вивчення навчальної дисципліни

Види навчальних занять: практичне, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, репродуктивний, дослідницький, метод проблемного викладання, самостійна робота студентів, проходження он-лайн курсів та он-лайн тестування, індивідуальні завдання (підбір та огляд наукової літератури за тематикою програми по патофізіології на вибір студента з написанням реферату та його прилюдним захистом, за тематикою науково-дослідної роботи кафедри з підготовкою наукової доповіді на засіданні СНТ або на студентських конференціях); експериментальний (дослідження за тематикою науково-дослідної роботи кафедри з публікацією результатів у наукових виданнях).

Методи контролю:

усний (виступи на практичних заняттях, опитування, перевірка теоретичних знань);

письмовий (індивідуальні завдання, рішення ситуаційних задач, розв'язання складних і неординарних «кейсів», написання огляду наукової літератури (рефератів), виконання творчих завдань);

тестовий контроль;

практичний (практичні навички).

Форми підсумкового контролю: залік.

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, презентації, питання для поточного та проміжного контролю, тести, задачі, практичні навички, екзаменаційні питання.

Мова навчання: українська.

7. Самостійна робота студента

- 1) Підготовка до практичних занять (теоретична підготовка, опрацювання практичних навичок) – 25 годин;
- 2) Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять – 25 годин;
- 3) Підготовка до підсумкового контролю – 20 годин.

8. Список літератури

8.1. Обов'язкова література:

1. Психіатрія і наркологія : підруч. / В. Л. Гавенко [та ін.] ; за ред.: В. Л. Гавенка, В. С. Бітенського ; рец.: А. М. Скрипніков, С. Є. Козакова. - 2-е вид., переробл. и доп. - К. : ВСВ Медицина, 2015. - 512 с.
2. Психіатрія і наркологія : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Г. Т. Сонник [та ін.] ; за ред. О. К. Напрєєнка ; рец.: В. Д. Мішієв, О. Г. Сиропятов. - К. : ВСВ Медицина, 2015. - 424 с.
3. Психіатрія / під ред. В. М. Козідубової, В. М. Кузнєцова, В. А. Вербенко, Л. М. Юр'євої, О. О. Фільца, І.О. Бабюка. – Харків : Оберіг, 2013. – 1164 с. – ISBN 978-966-8689-18-5.
4. Кришталь Є. В. Сексопатологія : підручник / Є. В. Кришталь, Б. М. Ворнік ; рец.: О. К. Напрєєнко, М. Д. Кібрик, І. І. Горпинченко. - К. : Медицина, 2014. - 544 с.
5. Психіатрія і наркологія: підручник (ВНЗ III–IV р. а.) / Г.Т. Сонник, О.К. Напрєєнко, А.М. Скрипніков та ін.; за ред. О.К. Напрєєнка. – 3-є вид., випр.

. – К. : ВСВ «Медицина», 2017. – 424 с.

8.2. Додаткова література:

1. Дитяча психіатрія : підручник / Г. М. Кожина, В. Д. Мішієв, В. І. Коростій [та ін.] ; за ред. : Г. М. Кожини, В. Д. Мішієва. – К. : Медицина, 2014. – 375 с.
2. Медицина невідкладних станів: Швидка і невідкладна медична допомога: Підручник / За ред. І. С. Зозулі. Розділ: Невідкладна допомога в психіатрії. Кузнецов В. М. — К.: ВСВ "Медицина", 2012. — 728 с., пал. тв.
3. Медсестринство в психіатрії і наркології: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / І. І. Погорєлов, С. Ю. Сезін. – 3-є вид., випр. – К. : Медицина, 2018. – 352 с.
4. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навчальний посібник / Г. М. Кожина, Н. О. Марута, Л. М. Юр'єва та ін. – К. : Медицина, 2019. – 344 с.
5. Ургентна психіатрія (клініка, психодіагностика, терапія невідкладних станів). / Дзюб Г. К., Кузнецов В. М., Нестерчук Н. В. / К., 2010. — 190 с.
6. American Psychiatric Association (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Fifth ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing. pp. 5–25. ISBN 978-0-89042-555-8.
7. Kaplan & Sadock's Synopsis Of Psychiatry. Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry; 11th ed. Wolters Kluwer. 2015
8. Schatzberg AF, DeBattista C. Manual of Clinical Psychopharmacology. 8th ed. Washington DC: American Psychiatric Publishing Inc; 2015

9. Контроль і оцінка результатів навчання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: тестування та бліц-опитування; розв'язування ситуаційних задач; поточний, підсумковий контроль.

Оцінка за практику визначається як сума оцінок поточної навчальної

діяльності (у балах) та оцінки за диференційний залік (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%), за результатами диференційного заліку – 80 балів (40%).

ОЦІНКУ **“ВІДМІННО”** отримує студент, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому студент не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

ОЦІНКУ **“ДОБРЕ”** отримує студент, який знає програмовий матеріал грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

ОЦІНКУ **“ЗАДОВІЛЬНО”** отримує студент, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навиків або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

ОЦІНКУ **“НЕЗАДОВІЛЬНО”** отримує студент, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною п'ятибальною системою незалежно від кількості занять в розділі. Конвертація проводиться перед підсумковим контролем.

Індивідуальна робота студентів оцінюється за кожен вид роботи з урахуванням якості її виконання. До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу (СНТ, публікації та ін.) – не більше **10 балів**. Конкретна кількість балів за індивідуальну роботу визначається і залежить від рівня, на якому вона виконана (кафедральний, університетський, регіональний, або державний тощо). Заохочувальні бали за рішенням Вченої ради факультету додають до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО МОЗ України та інше.

Оцінка з дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік, базується виключно на результатах оцінювання поточної діяльності та виражається за двобальною шкалою: «**зараховано**» або «**не зараховано**». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність не менше 110 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі розділи з дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за розділи, на які структурована навчальна дисципліна. Оцінка з дисципліни Fx, F ("2") виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один розділ з дисципліни після завершення її вивчення. Оцінка Fx ("2") виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим деканатом.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного розділу або не набрали за поточну навчальну діяльність з розділу мінімальну кількість балів), мають пройти

повторне навчання з відповідного розділу. Рішення приймається керівництвом ЗВО відповідно до нормативних документів, затвердженим в установленому порядку.

Оцінка ЄСТС не конвертується у традиційну чотирибальну шкалу і не пов'язана з нею, оскільки шкала ЄСТС та чотирибальна шкала є незалежними. Багатобальна та чотирибальна шкали характеризують фактичну успішність кожного студента із засвоєння навчальної дисципліни. Шкала ЄСТС є відносною, порівняльною, рейтинговою, яка встановлює належність студента до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (спеціальність, факультет).

10. Політика навчальної дисципліни

Політика дисципліни полягає у дотриманні Етичного Кодексу, укладеного університетською спільнотою, в якому визначено основні моральні принципи (Кодекс корпоративної етики ЗДМУ представлений на сайті <http://zsmu.edu.ua>)

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
- поточний контроль передбачає 100 % опитування студентів групи на практичному занятті з обов'язковим оцінюванням всіх складових елементів заняття – тестового контролю, усного опитування, вирішення ситуаційних задач, опису препаратів, рентгенограм, тощо. За кожний етап заняття студент отримує оцінку «5-4-3-2», із яких викладач визначає середню арифметичну оцінку, яку переводять у бали згідно розподілу, який проведено кафедрою на початку вивчення дисципліни. Якщо під час визначення балів за заняття середня

арифметична оцінка становить «2», то це відповідає 0 кількості балів. Студент має право покращити свої знання з теми, якщо він отримав загальну оцінку «2» впродовж наступного навчального заняття, під час поточного контролю (без отримання балів).

- студент має право пропустити до 25% занять та лекцій (за годинами). Пропуски занять відпрацьовують шляхом підготовки відповіді з оцінюванням. Пропущені лекції відпрацьовують шляхом написання реферату. Якщо студент пропустив більше 25% навчальних занять разом із лекціями (за годинами), то це потребує повторного вивчення дисципліни.